

SLOVENE

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 22.—
za pol leta " " " 13.—
za četrti " " " 6.50
za en mesec " " " 2.20
za Nemčijo celoletno " 25.—
za ostalo inoseststvo " 35.—

V upravljalstvu:

za celo leto naprej K 22.40
za pol leta " " " 13.20
za četrti " " " 6.60
za en mesec " " " 1.90
za pošiljanje na dom 20 v. na mesec. — Posamezne šteje 10 v.

Inserati:

Enostolpna poltivrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v.
za dvakrat " 13 v.
za trikrat " 10 v.
za več kot trikrat 9 v.

V reklamnih noticah stane enostolpna garmondvrsta 30 vinarjev. Pri večkratnosti objavljenja primeren popust.

Izhaja:

vsak dan, izvenoma nedelje in praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah šte. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirane pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona šte. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravljalstvo je v Kopitarjevih ulicah šte. 6.
Sprejema naročila, inserate in reklamacije. — Upravljalškega telefona šte. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Kdo bo zmagal?

Volitve za angleški parlament se zelo zanimivo razvijajo. Dočim so kljub prodiranju unionistov, oziroma konservativcev, dozda vsi domnevali, da liberalci obdrže večino, je danes tudi to dvomno. Unionisti imajo namreč že 217 mandatov, liberalci 181, delavska stranka 33, irski nacionalci 67. Volitve bodo končane 29. t. m.

Predložimo si še enkrat nakratko, kako in zakaj je sedanjí volivni boj nastal in okoli česa se suče.

Leta 1906. so liberalci na Angleškem zmagali s prav ogromno večino. Konservativci so obdržali zgolj zbornico lordov. Zato pa je tudi prišlo do vednih sporov med spodnjo in zgornjo zbornico. Najprej pri šolskem zakonu. Liberalci, oziroma vlada, nikakor niso nameravali brezverske šole in sploh s svojim zakonskim predlogom glede konfesionalne šole niso imeli nobenih namenov kulturnobojnega značaja. Šlo se je namreč za to: V skoro vsakem angleškem kraju je zelo veliko konfesij, saj tri: pristaši episkopalne cerkve, nonkonformisti in katoličani. Vse konfesije imajo svoje šole, država pa jih tudi vse podpira, oziroma naravnost vzdržuje. To pa veliko stane. Zato je liberalna vlada sklenila postaviti, da bodi verski pouk na šolah, ki jih ona vzdržuje, akonfesionalen, nekaj berila iz svetega pisma in morale, tako da bodo mogli vsi ta pouk posejati. S tem bi za vlado odpadla dolžnost vse druge različne konfesionalne šole podpirati. Katoličani pa so rekli, da mora vlada podpirati konfesionalne šole, ker imajo do njih pravico, davke pa tudi plačujejo. Pravtako je sodilo tudi veliko volivcev anglikanske episkopalne cerkve, konservativci so se postavili zanje in zbornica lordov je zakon spodnje zbornice zavrnila.

Pa to je bilo vprašanje manjše važnosti. Prišel je rekord z Nemčijo in Anglija je začela graditi tiste nesrečne dreadnoughtke, ki jih bo človeštvo še hudo preklinjalo. Vlada je uvedla tudi splošno zavarovanje, brez premij, v obliki starostne pokojnine. Treba je bilo tudi misliti na velik problem brezposelnosti. To vse je zahtevalo ogromno denarja in vsled tega finančno reformo. Vlada je hotela obdavčiti veleposestvo in veleindustrijo. Ker pa je vedela, da za to v zbornici lordov ne bo

dobila večine, si je s tem pomagala, da je nove davke kar sprejela v okvirju budgeta. Budget se pa po prastari parlamentarni navadi v zbornici lordov ne zavrača; na to je vlada računala. Toda v zbornici lordov je lord Lansdowne v velikem govoru izjavil, da se tako temeljnega vprašanja, kakor je finančno, ne sme skleniti, ne da bi se apeliralo na volivce, to je, razpisati se morajo nove volitve. In na to so lordi proti običajni budget zavrgli.

Marsikdo se bo čudil, da se tu govori o parlamentarnih navadah, ne pa o strogih določilih. To pa ni na Angleškem nič čudnega. Tam namreč nimajo iz enega kova vlitve, takorekoč v eni noči izdelane ustave, kakor pri nas, ampak stoleten razvoj parlamentarnih razmer in običajev, veliko starih listin, različnih sklepov itd., večinoma pa navado. Zato pa tudi pravno razmerje med spodnjo in zgornjo zbornico ni ostro določeno in zato je bilo tudi mogoče, da je konservativna stranka zahtevala apel na volivce. Liberalna stranka in vlada sta se pri tem vprašanju postavili na stališče, da je parlament suveren, dokler traja njegova funkcijska doba, konservativci pa so zastopali demokratično načelo, da se ne more skleniti tako temeljnovažnih stvari, kakor je finančna reforma, ne da bi se vprašalo volivce. Javno mnenje je bilo v tem vprašanju zanje in kralj je parlament razpustil in razpisal nove volitve.

Liberalna vlada je v tem boju postavila za geslo boj zoper zbornico lordov. Pravica odklanjanja postav od strani lordske zbornice naj se znatno omeji in razširi ter okrepi moč poslanske zbornice.

Konservativci pa so postavili geslo gospodarskega značaja, ki je bilo, kakor se zdaj jasno kaže, velikobolj uspešno kakor liberalno. Obnovili so parolo unionistov: tarifna reforma! S tem so angleške volivce zopet postavili pred tisto načelno vprašanje, ki Anglijo pretresa, odkar je postala prva pomorska sila. Liberalci hočejo obdržati svobodno trgovino, ki je Anglijo napravila veliko, unionisti pa hočejo carino v varstvo domačih izdelkov. Argumenti, ki jih imajo na razpolago so jako prepričevalni. S carino bi Anglija dobila novih finančnih sredstev, obenem pa bi se sklenila tista gospodarska zveza s kolonijami, o kateri vedno sanja Chamberlain in ki bi angleškim kolonijam zagotovila na Angleškem varen trg za njihove sirovine. Angliji pa v kolonijah stalen trg za industrijske iz-

delke. Unionisti kažejo na pogubne posledice nemške, francoske in ameriške konkurence in na brezposelnost, ki na Angleškem strašno narašča.

Veliko vlogo igrajo v tem boju Irci. Podpirajo pod vodstvom Johna Redmonda liberalce, so pa zato od njih zahtevali izvedbo popolne irske avtonomije, večni home-rule. Če liberalci v sedanjem boju sploh dobe večino, jo dobe le v zvezi z Irci. Pa tudi v tem slučaju se vladi ne bo posrečilo, kar smatra za svojo glavno nalogo: reformirati zbornico lordov po svoji volji. Za to bo tudi v najugodnejšem slučaju njena večina vendarle premajhna.

Unionizem pa zmagaže in bivši kolonialni minister Chamberlain, ki leži v svoji palači napol mrtev, je zopet v ospredju ter triumfuje. Komaj živi, pa je dejansko prvi mož v Angliji, ki drži v rokah njeno usodo, ki je svetovno zgodovinskega pomena.

Obljube in dejanja.

Ljubljana, 22. jan. 1910.

Našim čitateljem je znano, da je priobčil »Slovenski Narod« svoj čas poziv na Sorčane, naj se oglase tisti osumljenci v sorški zadevi, ki rabijo zastopstvo, v pisarni dr. Tavčarja, ker jih bosta dr. Tavčar in njegov tedanji koncipient dr. Konrad Vodusek, ki je zdaj samostojen odvetnik v Trstu, brezplačno zastopala.

Kakšno da je to brezplačno zastopstvo, izvedeli smo pri razpravi, ko je tožil neki Frančišek Bukovec svojo sestro Mino Jerant na plačilo okoli 1600 kron s pripadki.

Na takratni poziv »Slovenskega Naroda« so prihiteli Mina Jerant, Fran Bukovec in drugi oboženci takoj v dr. Tavčarjevo pisarno in se pustili zastopati deloma po dr. Tavčarju, deloma po dr. Konradu Vodusku. Oba imenovana, Bukovec in Jerant sta bila končno obsojena.

Bukovec se je odtegnil nastopu kazni s pobegom v Ameriko. Pred odhodom je naročil sestri Mini Jerant, naj mu proda drva za približno 1600 K in naj mu potem pošlje denar. Naročil ji je obenem, naj si pridrži od skupila za drva primeren znesek za eventualne kazenske stroške v sorški aferi, ki odpadejo na njo, brata Valentina in na njega, češ, da je on povzročil vso zadevo, da hoče tudi on vse te stroške plačati.

Dr. Konrad Vodusek pa, ki je obljubil prej javno v »Narodu«, da bo za-

stopal te reveže brezplačno, dal si je med tem sodno odmeriti stroške proti Frančišku Bukovcu, Valentinu Bukovcu, Mariji Jerant itd.

Ker se je tekem kazenskega postopanja preselil dr. Konrad Vodusek v Trst, je hodil svoje stranke iz Trsta zastopat v Ljubljano. Stranke proti temu niso ničesar ugovarjale, ker so pričakovale brezplačno zastopstvo. Ker je bil dr. Vodusek o stvari itak informiran, ga je prvič celo dr. Tavčar naprosil, naj prevzame za njega zastopstvo tiste polovice Sorčanov, katerih zastopstvo je prvotno on prevzel. Sodišče je odmerilo stroške dr. Konradu Vodusku skupaj okoli 900 kron, sodnih kazenskih stroškov je bilo okoli 300 kron.

Mina Jerant si pridržuje od skupila za drva zdaj približno 460 kron za kazenske stroške, ki odpadejo nanjo in na njena dva brata. Radi tega toži Frančišek Bukovec po dr. Tavčarju svojo sestro Marijo Jerant za plačilo teh 460 kron. Ker Marija Jerant navaja, da prej ne plača, dokler ni ugotovljeno, da nima dr. Konrad Vodusek na kazenskih stroških od nje in njenih bratov ničesar tirjati, je sklenilo sodišče, da zasliši dr. Konrada Voduska o tem, če je res obljubil Sorčanom brezplačno zastopstvo, ali se ima še kaj tirjati. To je sklenilo sodišče osobito zato, ker je dr. Konrad Vodusek že tekom leta 1909. pri okrajnem sodišču v Ljubljani vložil tožbo proti Sorčanom za plačilo delnega svojega ekspenzarja. Ker se pa dr. Konrad Vodusek sklicuje na to, da je njemu Luštrek iz Sore, to je tudi neki obsojenec iz sorške afere, obljubil separatno plačilo njegovega ekspenzarja, je sodišče sklenilo zaslišati še Luštreka.

KAJ JE IZPOVEDAL DR. KONRAD VODUSEK.

Dr. Tavčar in dr. Vodusek obljubita, da bosta brezplačno zastopala Sorčane.

Civilnemu senatu, ki razpravlja o tej zadevi, predseduje višji svetovalec deželne sodnije Schneditz, prisednika sta višji svetovalec Koblar in svetovalec Travnar. Dr. Konrad Vodusek se zapriše. Priča dr. Vodusek izpoveduje tiho, komaj ga je čuti na poročevalski klopi. Prav natančno se več ne spominja na vse, kako je bilo. Izpove:

Z dr. Tavčarjem sva imela v Sori političen shod. Ko sva se vračala s shoda, sva stala na peronu medvoškega kolodvora, me je poklical k sebi dr. Tavčar in rekel: »Da boste vedeli, vse, ki pridejo v Sori na zatožno klop, bova midva zagovarjala zastonj in naj

LISTEK.

Iz dnevnika malega poredneža.

Ameriška humoreska.

(Dalle.)

Papa se je grozno jezil, ker sta s sodnikom dobra prijatelja. Čudil se je, kdo mu je zopet skuhal to kašo. Vendar bi ne bilo lepo, če bi morali vsi ti nepovabljeni gostje oditi brez vsakega okrepčila. Očetu je menda nekdo povedal, da sem imel jaz svoj jezik vmes, kajti gledal me je tako ostro in presunljivo, da sem na tistem sklenil, izginiti mu izpred strogega obličja in iti na dvorišče gledat, kedar luna zaide.

Na dvorišču sem zagledal tujo mačko, ki je bila bele barve, le po hrbtu črno pasata. Klical sem jo: »Muc, muc, muc!« toda ušla je. Strašno je začelo smrdeti in ker nisem več mogel smrdu prenašati, sem se podal zopet v hišo.

Domači so sedeli ravno v jedilnici in se krepčali, zato sem se jim hotel i jaz pridružiti. Skočili so pa naenkrat vsi pokoncu in vpili nad menoj, kakor bi se bila prikazala divja zver.

»Pojdi ven, pojdi ven!«

Gospa in gospice so si z robci tiščale usta in nosove, kakor bi vse naenkrat začeli zobje boleti. Papa me je pa prijel za ramo ter me peljal ven v hlev, kjer me je posadil na kup sena in mi zaukazal, da se ne smem ganiti, dokler družba ne odide.

Strašno neolikano se vedejo do mene; lakota me je grudila, ker nisem utegnil še jesti, obdajala me je tema in stresal mraz, vrhutega je pa bil hlev napolnjen s takim smradom, da mi je kar sape zmanjkovalo.

Čez nekaj časa je vendar prišla Beti in mi prinesla kos potice. Ko je odprla hlevna vrata, so jo obsijali lunini žarki in precej sem jo spoznal.

»Beti, ljuba Beti,« sem zakričal vesel, »tukaj sem.«

»Oh Jurček, saj bi te lahko našla z nosom, če bi bilo še tako temno!« mi je rekla in se smejala, da bi bila skoro počila. Vendar se nisem razjezil, ker je bila tako dobra in prijazna, da celo te žalostni večer ni pozabila na-me in moj želodec.

Vprašal sem jo, če hoče ostati pri meni, a ni imela časa. Obljubila mi je, da mi prinese precej drugo obleko in res sem se čez dobre pol ure že problemel in šel iz svojega žalostnega bivališča zopet v sobo.

Beti je najboljša deklica, kar jih

poznam, in to hočem povsod oznanjati; ko sem stopil v sobo, je bila družba še za mizo.

»Tujih mačk se le vedno skrbno ogibaj, Jurček,« se je smejal doktor Mor.

Vsi so me dražili in gospod Jener me je vprašal, če se nisem morda preveč parfimiral?

Papa mi je pa rekel prav resno: »Jurček, ali si ti povabil ono druhal k sodniku Belcu?«

Predno sem še mogel odgovoriti, nas je oglušil strašen ropot — stare trobente, rogovi, piščalke, škafi in piske — vsa ta godala so dajala od sebe prav peklenške glasove. Oči gostov in domačih so bile uprte na-me, kakor bi bil že zopet jaz vsega kriv.

Toda moja vest je bila izjemoma popolnoma čista. »Kaj je neki zopet to?« je zastokala mama.

»Mama, morda so nam pa napravili mačjo godbo!«

Povedati ti moram še, ljubi dnevnik, da sem nekaterim izmed železnih delavcev obljubil, do dobe vino in kaj dobrega za želodec, ako pridejo zvečer pred Belčevo hišo in napravijo tam zbrani družbi podoknico; sedaj so pa gotovo pozvedeli, da je družba zbrana pri nas in zato prišli s svojo godbo k nam. Kako le morejo biti tako neumno

norčavi, da res pridejo in celo v takem številu — bilo jih je več kot 30! Če bi se mi bilo sanjalo, da obiščejo nas, bi jih prav gotovo ne bil povabil. Doktor Mor je šel pred vrata, da bi godce pomiril, ker so spuščali prav živinske glasove, a opraviil ni nič.

»Nekaj jim bo treba dati, ker drugače ne bodo šli,« je rekel.

Mama je skočila gledat, če je ostalo še kaj jedil v shrambi, toda nepričakovana družba je vse pripravljeno pospravila, za kuhanje je bilo pa že prepozno. Kar prileti debel kamen skozi okno v salon in še hujše tulenje se začne pred vrati; zelo sem se kesal, da sem tem surovežem sploh kaj omenil o podoknici.

Slednjič se je spomnila Elza, da je v shrambi še velik kolač, ki je sicer namenjen za zahvalno nedeljo, ki pa nam utegne pomagati. Šla je torej ponj in papa ga je poslal druhal pred vrata; podaril jim je tudi dovolj vina in se jim slednjič priporočil kot gostoljuben mož. Ko so se najedli in napili, so enoglasno trikrat zavriskali: »Živi naj mali Jurček!« in niso hoteli poprej oditi, dokler se jaz od njih nisem poslovil.

Zelo sem se bal, a papa mi je rekel: »Ti si nas spravil v zadrego, dečko — glej, da nam tudi pomagaš!«

pošljejo ljudje obtožnice v najino pisarno. Rekel je tudi, naj se to ljudem pove, da bodo pomirjeni. V zaslusalnem zapisniku stoji, da je to dr. K. Vodušek vzel na znanje. Dr. Vodušek je, kakor je izpovedal, sledeče dr. Tavčarju odgovoril: »Zakaj ne, z največjim veseljem«. Potem je dal dr. Vodušek v »Slov. Narod« notico, da bosta v sorški zadevi brezplačno zagovarjala obtožence. H Konradu Vodušku je stopil v pisarno dr. Tavčar in mu rekel: »Slišite, Konrad, da ne boste pozabili dati v »Narod« notico, da bova sorške obtožence zastopaj zagovarjala«.

Kako so bili Sorčani zagovarjani.

Dne 1. januarja je vstopil dr. K. Vodušek v dr. Pretnerjevo pisarno v Trstu. Nato pravi, da ne vé odkod je izvedel, da bo glavna razprava 22. junija 1906. Pisal je Luštreku, da je pripravljen držati svojo obljubo. Dva dni pred razpravo je prišel v Ljubljano, se informiral iz kazenskih spisov, šel popoldne tik pred razpravo k dr. Tavčarju, ki je še ležal v postelji, ker je dr. Tavčar že prej rekel, da ne bo zagovarjal. Vodušku je rekel dr. Tavčar, da je zadržan, ker mora na Dunaj, kakor tudi, naj prevzame Vodušek vse obtožence, če tega noče, si mora preskrbeti drugega zagovornika. Dr. Vodušek nadaljuje: »Ker sem vso stvar preštudiral, prevzamem ves zagovor.« Razprava se je vršila, preložila in dne 25. septembra se je vršila druga razprava, ki je trajala več dni. Ko je izvedel, da bo druga razprava 25. septembra, je pisal Luštreku, naj si sorški obtoženci preskrbe eventuelno drugega zagovornika, ker se je nastanil v Trstu. Nato je pisal Luštreku pismo brez datuma, ki ga je sprejel 11. septembra 1906, v katerem se naproša, naj prevzame zagovor. Dr. Konrad Vodušek je prišel k drugi razpravi v Ljubljano. Zjutraj pred razpravo se je sešel v bližini kavarne »Europe« s Luštrekom, Bukovcem in zdi se mu, da so bili vsi obtoženci zraven. Hudoval se je, ker je izvedel od obtožencev, da ne pride priča Jarc, ki je obolev in ker je moral vse obtožence sam zastopati. Vsi so rekli, tudi Jerant, ne vem če vsi, Bukovec je rekel, vsi so rekli (dobesedno): »Mi Vas bomo že poplačali, Vam se ni treba nič bati, tako je bila zmisel, da zanj ne stoji dobro,« nakar mu je rekel: »Jaz se Vam izročim, za Vas bomo že skrbeli, Vas bomo že plačali. Smisel je bila ta, da bom jaz dobil »en primeren plačil«, ker vse delam. Tako sem jaz razumel, na posamezne besede se ne spominjam.« Predsednik: »Kdaj Vam je Jerant obljubil?« Dr. K. Vodušek: »Ne vem, večkrat. Dr. Kavčič mi je rekel: Še testament, bom za Vas, gospod delal. Ne vem, koliko milostnih prošenj sem naredil.«

Dr. Konrad Vodušek želi plačilo.

Po razpravi sem imel v tej zadevi še večjo korespondenco z Luštrekom za vložitev ničnostne pritožbe in milostne prošnje. Luštreka je pozval, naj pride v Ljubljano in takrat »sem ga vprašal, kaj da misli z njim zaradi plačila, in on je rekel: »Vam se ni treba nič bati, z Vami se bo že vredilo.« Tekom razpravnih dni mi je tudi Jerantova večkrat rekla: »Gospod doktor, za Vas se bo že poskrbelo, Vam se ni treba bati.« Priloži Luštrekovo pismo, v katerem se piše: »Za Vaš trud bomo po možnosti Vas skušali odškodovati.« Luštrek je zmeraj nastopal za vse druge obsojence in tudi v tem smislu pisal.

Dr. Vodušek piše dr. Tavčarju. — Tavčarjev odgovor.

Dr. Vodušek je pisal dr. Tavčarju, da bi rad vredil to stvar, ker je »Slovenec« pisal, da bodo morali ljudje zagovorniku plačati, prej se jim je pa obljubilo, da bodo brezplačno zagovarjani. Nato mu je pisal dr. Tavčar dne 2. majnika 1907, naj se glede na plačilo obrne na stranke, češ, saj so premožne.

Dr. Konrad Vodušek zahteva plačilo od Luštreka, ki je bil ob sorški aferi prebuden.

Prej ali slej je naznanil dr. Konrad Vodušek Luštreku, da zahteva za vse opravljeno delo polovico zaslužka v skupnem znesku 1200 K, t. j. 600 K.

Kdo je pisal poročilo o sorškem shodu »Narodu«?

Na dr. Kokaljevo vprašanje (dr. Kokalje je namestoval dr. Tavčarja) izpove Vodušek, da je deloma on pisal poročilo o sorškem shodu za »Narod«, za dr. Tavčarja je pa pisal Pustoslavšek.

Saj tu se ne gre za besedo.

Dr. Kokalje hoče od dr. K. Voduška neko podrobno točnejše besedilo glede na obljubo plačila. Predsednik Schneiditz: »Saj tu se ne gre za besedo.« Dr. Kokalje: »Ravno pri plačilu se gre za besedo.« Schneiditz: »Gospod doktor se ne spominja več na besede.«

Zavrmeno vprašanje.

Dr. Kokalje vpraša dr. Voduška, če je dobil pred 25. septembrom 1906 kako plačilno obljubo. Predsednik zavrne vprašanje.

Brezplačni zagovornik je dobil 100 K.

Dr. Konrad Vodušek še izpove, da je dobil od enega obtožence, namreč od dedičev rajnega Kavčiča 100 kron.

Dr. Voduškova pričnina.

Dr. Vodušku se odmeri pričnina 30 kron, II. razred Ljubljana-Trst in »Ijakar«.

PRIČA LUŠTREK V POPOLNEM NASPROTSTVU Z IZVAJANJE DR. KONRADA VODUŠKA.

Priča Ivan Luštrek, 32 let star, gostilničar v Sori, je bil ob sorški aferi prebuden po orožniku. Izpove krepko, brez strahu, odločno, napravi najboljši vtis. Pred zaslišanjem se je dr. Konrad Vodušek živahno razgovarjal pred dvorano z Luštrekom. Priča je napravila na nas najboljši vtis po svojem odločnem nastopu.

Luštrik ni nikdar obljubil dr. Vodušku plačila.

Luštrek izpove:

»Jaz nisem dr. Konradu Vodušku nikdar ničesar obljubil kot plačilo za zagovor. Zanašal sem se na dr. Tavčarjevo in dr. Voduškovo obljubo, da bo zagovor brezplačen. Po obravnavi, ko je bil že obsojen, je vprašal dr. Voduška, kaj da bo za njegov trud, in dr. Vodušek je rekel: »No, ali mi boste kaj dali?«

Nikdar nisem slišal, da bi bil Bukovec dr. Vodušku kaj obljubil. Zjutraj pred drugo razpravo smo obtoženci govorili z dr. Voduškom pred kavarno »Europe«. Ne vem, če smo bili vsi, to pa vem, da je bil navzoč Franc Bukovec in Jerant.

Ne spominja se, da bi bil storil Bukovec dr. Vodušku kako obljubo glede na plačilo.«

Luštrek ni pisal dr. Vodušku nobenega pisma.

Predsednik predloži po dr. K. Vodušku predloženo pismo z Luštrekovim podpisom in ga vpraša, če je on to pismo pisal ali podpisal.

Luštrek izpove, da pismo ni njegovo in tudi podpis ne. Vsa pisma, ki mu jih je pisal dr. K. Vodušek, je dal Grmeku, da odgovarja nanje, ker je vsa sorška afera bila Grmeku bolj znana, kakor njemu. Grmeku ni Luštrek nikdar rekel, kaj naj odgovori, saj je bil Grmek pri aferi sam zraven in je sam rekel, da bo že tako odgovoril, da bo prav.

Dr. Tavčar in dr. K. Vodušek.

Priča Luštrek je tudi izpovedala, da je Konrad Vodušek po razpravi pismeno zahteval plačilo. Enkrat se je izprehajal po Sori in mu rekel: Vi ste predober človek. Ker sem vso stvar sam zastopal, bi od Vas lahko ne zahteval 600, ampak 1200 kron. Vi pa zahtevajte od dr. Tavčarja 600 kron. Nazadnje je dal dr. Voduškovo pismo dr. Tavčarju in ga spomnil na njegovo obljubo o brezplačnem zagovoru. Dr. Tavčar je odgovoril: »Ali sem jaz za to vzrok. Moj koncipijent se je hotel postaviti, vzel je akte in jih odnesel v Trst.« Priča je tudi izpovedala, da je dr. K. Vodušek pisal iz Trsta, da jih bo zagovarjal.

Odklonjene nove priče.

Dr. Kokalje stavi pod dokaz novo okoliščino, da je dr. Vodušek že potem, ko je prevzel samostojno advokaturo v Trstu, nasproti nadučitelju Grmeku in župniku Brcetu podal izjavo, da ne bo za zagovor nič računal. Dr. Stare (pisarna dr. Furlan) predlaga v tem slučaju zaslišanje dr. Konrada Voduška kot protidokaz. Sodišče je oba predloga odklonilo in naznanilo, da se poda razsodba pismeno.

V pojasnilo

pristavimo, da je bil dr. Konrad Vodušek, ko je bival še v Ljubljani, znan član liberalnega generalnega štaba, ki mu je poveril vodstvo mlajše liberalne gospode, katero so nazvali takrat starejši liberalci z lepim pridevkom »frakarijak«. Dr. Konrad Vodušek je tudi ponovno nastopal po liberalnih shodih proti naši stranki. Sodbo o Voduškovem postopanju nasproti Sorčanom si lahko vsak sam napravi. Mi nočemo rekrimirati, ker vpije stvar sama dovolj glasno.

Nagovarjajte somišljenike, naj se jih ondi, kjer eden ne zmore naročnine, naroči na „SLOVENCA“ več skupaj. — Skrbite, da se števílo „Slovenčevih“ naročnikov pousod pomnoži. To je naša časina dolžnost!

Liberalna blamaža.

Včeraj popoldne je priredil Hribar v družbi z dr. Žerjavom v Mostah shod v gostilni pri »Miškotu« na Predovičevem selu. Predsedoval je shodu Zakotnik, župan v Mostah. Navzočih je bilo kakih 10 liberalcev, prignanih iz Ljubljane in Most in okoli 50 socialnih demokratov. Tudi pod poveljstvom svinjskega trgovca Predoviča je prišlo nekoliko zelo zanimivih ljudi. Po svoji stari navadi je župan Hribar začel govoriti o svoji ljubezni do domovine in matere Slavije (Pa menda ne banke!), o parlamentarnem položaju, o vsenemštvu in je izjavil, da raje sedi v mestnem svetu ljubljanskem s klerikalci, kot pa z Nemci. Takoj za njim je govoril dr. Žerjav, ki je govoril o klerikalizmu, o farški bisagi itd. Za zanimive in zabavne medklice je skrbel knjigovez Feldstein. Tolsti sodrug Anton Kristan je odgovarjal Hribarju. Pravil je, da ni največji sovražnik vsenemštvo, ampak klerikalizem in kapitalizem. Za njega je vseeno, ako ga zapre v ječo nemški uradnik ali pa slovenski. Ravno slovenski sodniki so obsodili september-ske žrtve hujše kot bi jih nemški. Ni glavni namen, boriti se proti vsenemštvu, ako tudi se mora zahtevati povsod enakopravnost. Boriti se je treba proti kapitalizmu, ki vzdržuje narodnostni šovinizem. Ako pride nemški delavec v Ljubljano ali na Jesenice iskat kruha, se ga ne more zapoditi. Feldsteinu, ki dela vedno medklice, zakliče Kristan: Bodite tiho, saj boste dobili kmalu na magistratu službo. Ante Kristan je nato napadal Hribarja in politiko liberalne stanke, ki doslej še ni naredila ničesar za ljudstvo. Na to je govoril že zgovorni Kocmur iz tobačne tovarne. Napadal je Hribarja in dr. Žrjava, ki prideta v Moste in govorita o vseh mogočih stvareh, a ničesar ne, kar bi bilo primerno za ta kraj, kar bi se tikalo delavskih razmer. Hribar je odgovarjal, da na Kranjskem ni liberalne stranke, temveč samo narodno-napredna. Trdi, da ravno visoko uradništvo vzdržuje kapitalizem in ga podpira. Njegov odgovor pa se mu ni posrečil. Ko nastopi še enkrat dr. Žrjav, zakliče nekdo izmed poslušalcev: »Kaj bo ta govoril, ko ima še žrjavico v hlačah!« Dr. Žrjav je nekaj čkekal, vendar ni dosegel s svojim govorom tolikega učinka kot omenjeni medklic. Pozival je, naj se združijo vsi naprednjaki k skupnemu boju proti klerikalizmu. Veliko smeha je povzročil tudi štacunar J. Lavter, ki je včasih socij, včeraj pa je nastopil kot liberalce. Rekel je, da je žalostno, ker se naprednjaki med seboj prepirajo. Bolje bi bilo, da bi shoda ne bilo, **ker s tem shodom so dali samo nasprotnikom orožje v roko, da se bodo iz njih norčevali.** Nasprotniki bodo bili naprednjake po glavi in še bolj trgali po časopisih, vendar pa upa na »končno zmago«. S tem se je shod končal. — Omenjamo še, da se je dr. Žrjav zaletaval tudi v mošanjsko šolo. Pozabil pa je pri tem na svojega oprodo, župana Zakotnika, ki še do danes ni pustil izorati snega do šole. Tu se vidi liberalna skrb za šolo! Otroci morajo z največjo težavo bresti sneg, da pridejo v šolo. — Priporočamo pa se županu Hribarju in dr. Žrjavu še za več takih predpustnih zabav.

Ruska carica umobolna.

Ruska carica Aleksandra Feodorovna je umobolna — to ne morejo niti dvorni zdravniki več utajiti.

Življenje carice je velika tragedija. Kot princesa v prijazni Hesiji si pač ni sanjala, da bo kdaj dušno onemogla pred tisto grozno tajno, ki ji je ime Rusija. In kdo ne bi zblaznel, če na eni strani vidi policijo in vlado in krvnike, ki obešajo, trpinčijo in izganjajo milijone v Sibirijo, na drugi pa fanatične in blazne revolucionarje, ki ne vedo, čemu moré, moré brez teorije kakor živali in se družijo v morenju s tajno policijo ter vse zastrupljajo s svojo špijonažo. Kdo bi ne zblaznel pred to čedno upravo, nečuvno korupcijo in pred narodom, ki je zdaj pobožen kakor otrok, zdaj divji kakor žival? Vse je histerično, noro, nepojmljivo.

Na carico so zlasti vplivali trije grozni dogodki: Kronanje v Moskvi, ko so bili tisoči pohojeni, blagoslavljenje Neve, ko se je med dvor ustrelilo iz topa in nedavni dogodek na jahti »Standart«, ko je v noči, ko je pogasnila električna luč, se izgubil mali carevič in so ga komaj našli . . .

In še sedaj, ko bega bolna po svoji palači in pogleda skozi okna, vidi kordon policije in vojaštva, mož poleg mož, kako jo straži. In čuje, kako so pravkar obsodili na smrt Voskresen-

skega, ki je umoril šefa policije Karpova. Umor za umorom. Po Rusiji divja zopet morilska epidemija.

Carica blazna — blazna vsa Rusija! Kdo se ne spomni na Dostojevskega in njega monumentalno delo o revoluciji, na »Bjese«? Tam je blaznost opisana . . .

ZOPET MEČKARIJA?

Vedno bolj jasno se kaže, da pomeni razvozljanje ogrske krize potom vlade Khuen-Hedervary le mečkarijo, ne pa tisto »energično rešitev«, o kateri dunajski krogi že par let neprestano govoré.

Khuen-Hedervaryju se bo v ogrskem parlamentu izrekla nezaupnica pač od Justhove in Kossuthove stranke, ne pa od ustavne in ljudske. Menda pa tudi Justhova nezaupnica ne bo bogve kaj ostrá.

To vse je jako sumljivo. Khuen-Hedervary bo najbrž skušal krizo tako »rešiti«, da ne bo nobenemu na rep stopil, formalno pa izpolnil svojo obljubo nasproti kroni, da uredi razmere potom splošne volivne pravice. Čuje se pa, da ima Khuen-Hedervary pripravljen tak volivnoreformni načrt, da se človeku lasje zježijo, če pomisli, da bi utegnil biti resničen. Menda je tak:

1. Glasovanje je javno in v vsakem okraju le na enem samem volivnem kraju.

2. Volivna okrožja nemažarskih kmečkih občin so tri- do štirikrat večja kakor mažarska, tako da pridejo nemažarske narodnosti le v sto okrajih v pošte, pa še tu imajo komaj polovico mandatov zagotovljenih.

3. Volivec mora znati pisati in brati, in če se ne more v tem oziru izkazati s šolskimi spričevali, mora prestopiti skušnjo pred v to posebič določeno komisijo.

4. Ta komisija pa bo stolovala le na enem okraju v okrožju, kar bo za oddaljene volivce združeno z velikimi stroški. Na ta način bodo dve tretjine nemažarskih volivcev enostavno volivne pravice oropali.

Tako bo postopal Khuen v imenu kralja in ima, kakor se vidi, za to že blagoslov ostalih strank, ki so v »odporu« proti njemu.

Toda obračun bo prišel, če ne preje, pa pozneje!

ČEŠKO-NEMŠKA POGAJANJA.

Ta teden se odloči, ali se lahko pogajanja med Čehi in Nemci začno z upanjem na uspeh in se 1. ali 3. februarja skliče češki deželni zbor ali pa se vse za nedogleden čas razbije. Češki agrarci in konservativni veleposestniki so se izjavili za pogajanja, mladočehi pa se zbero šele to sredo, da povejo svojo. Češki radikalci, ki so jako zmagonosni, delajo na vse kriplje, da kompromis onemogočijo. Mladočehi pa ne vedo, kaj bi, ko izgubljajo mandat za mandat in se morejo le z narodnim radikalizmom vzdržati. Sicer pa ni izključeno, da se kompromis doseže, a kmalu zopet razbije, ker stavljajo Nemci v svoji ošabnosti prevelike zahteve.

Nove afere srbskega princa Jurija.

Princ Jurij je postal prava kalamiteta za vso Srbijo; škandalov, s katerimi osrečuje svojo domovino in svojega kraljevega očeta, noče biti ne konca ne kraja. Sedaj se z vso silo brani pokoriti odredbi vlade, da stopi v vojno službo kot stotnik 10. pešpolka Takovo v Milanovcu. To je čisto majhno garnizijsko gnezdo, kjer bi temperamentni princ imel menda premalo prilike za svoje zabave. Takoj ko je prejel povelje, se je podal h kralju, da bi se isto razveljavilo ali pa vsaj premenilo v toliko, da bi bil dodeljen kaki večji garniziji. Toda kralj je odločno vztrajal pri odredbi vlade, nakar je prišlo do razburjenih prizorov med njim in princem. Kralj je Jurija opotovalo opozarjal na to, kako njegove večne afere sramote in ponižujejo dinastijo in domovino pred vsem svetom in kako vsled njega tudi ruske simpatije nasproti Srbiji vedno bolj padajo. Končno je pozval princa, da se najdalje do 24. t. m. znajde na svojem mestu v Milanovcu. Princ je nato izjavil svojim prijateljem, da raje sleče častniško suknjo, ko da bi pretrpel tako ponižanje. Grozi tudi z odkritji. Med častništvom nevolja proti njemu narašča, zlasti ker se je zvedelo, da se je nedostojno izrazil o častnikih, ki niso ravno laskavo pozdravili njegovega imenovanja za stotniškega komandanta. Tudi vse časopisje, izvzemši »Politiko«, je ostro nastopilo proti princu in zahtevalo, da se proti njemu uporabi najstrožja sredstva, ako bi se ne hotel z lepa pokoriti odredbi vlade. Kakor se

poroca, hoče slednja tudi v vsakem slučaju varovati svojo avtoriteto; princ je dobil nalog, da tekom treh dni potrdi prejem povelja in tekom nadaljnjih pet dni nastopi svojo službo. Ako princ temu ugodí, se mu odpusti vsaka nadaljna kazen za njegovo postopanje nasproti mestnemu prefektu Alimpiću, v nasprotnem slučaju pa se izpostavlja nevarnosti, da izgubi častništvo in princevske pravice. Domneva se, da bo princ pač potrdil prejem povelja, a obenem se javi bolnim, kar mu bo tem lažje, ker ima desno roko res nekaj ranjeno. Z druge strani se poroča, da mu je vlada že izdala dovoljenje, da do svojega ozdravljenja ostane v Belgradu.

Princ Jurij je hud na vlado zlasti zato, ker ga hoče za kazen odposlati v Milanovac zgolj na ovadbo Alimpića, ne da bi bila zaslišala tudi njega. Posebno gorak mu je minister Milovanović, ker sumi Jurija, da organizira četaše proti svojim nasprotnikom in zlasti proti njemu. Dobil je baje že več grozljivih pisem in ministre čuvajo tajni policisti. »Stampa« meni, da so vesti o četaških pretirane.

Londonški listi poročajo 22. t. m., da je princ Jurij 21. t. m. na alici oklofutal notranjega ministra. Vest od drugod še ni potrjena.

Nov komet.

Sinoči je bil v Ljubljani prav dobro viden krasen komet. Stal je na večernem nebu (okrog 6. ure zvečer) kakih 20 stopinj nad obzorjem in navpik k obzorju računano približno 20 stopinj južno od zahodne točke, torej navpik nad krajem, kjer zdaj sonce zahaja. Komet je jako svetel, rdečkaste barve. Ima svetlo krepko jedro. Rep je bil včeraj gotovo nad 10 stopinj dolg, pravilne piramidalne oblike, ob robih svetlejši. Smer mu je bila od jedra kometovega navzgor navpična k horizontu. — Zadnje dni so pa tudi iz Johannesburgu v južni Afriki naznanili nov komet, ki so ga 18. t. m. opazovali tudi na dunajski zvezdarni. Komet, ki smo ga občudovali včeraj, torej še ni Halleyev komet, ampak nov komet, ki so ga 21. t. m. opazovali v Vratislavi in o katerem se trdi, da ima skoro ravno tako svetlobo, kot Halleyev komet. Včeraj so ta komet opazovali tudi v Gorici.

O tem novem kometu nam še poročajo:

Nedavno je bil v Južni Afriki opažen nov komet, ki silno zanima astronome in ki je sedaj viden že tudi v naših krajih. Novi johannesburški komet je po mnenju sir Robert Ball-a, profesorja astronomije v Cambridgu, čisto nov nebesni potovalec, o katerem se doslej ni še prav nič vedelo. Minolo sredo so opazovali komet v Cambridgu, ko se je iz kozorogovega ozvezdja pomikal proti onemu Vodarja. Tudi na southportskem observatoriju so ga opazovali s prostim očesom. Rep je bil 2 metra dolg in izredno svetel, glava pa enako velika kakor planet Merkur. Med ponedeljkom in sredo zvečer, ko so ga v prvič opazovali na Angleškem, je moral priti komet jako blizu sonca, od katerega se sedaj z neizmerno naglico oddaljuje. Oksfordski profesor Turner je opazoval komet z navadnim vojnim kukulom in je mnenja, da ima rep dolžino štirikratnega premera lune. V Wilhelmshavenu so videli komet na zapadnem nebu levo od točke, kjer sonce zahaja; rep je imel pet do šest stopinj. Tudi iz Italije prihajajo poročila o pojavu novega komet.

Koroške novice.

K Nesreča Slovenca na Koroškem. Dne 19. t. m. ob 6. uri zvečer se je pokazal v gospodarskih poslopih gosp. Janeza Kržišnik, veleposesnika na Malem Sedlu pri Beljaku ogenj, ki mu je vpepelil vsa gospodarska poslopja izvzemši hišo. Imenovani je bil popreje posestnik v Zirovnici na Gorenjskem in splošno znan kot mož poštenjak, vzoren Slovenec. Tudi sedaj, ko biva ob nemško-slovenski meji, se je pokazal vedno kot značajan mož in je s pomočjo ondotnega župnika č. gosp. Franca Meško storil izredno veliko za slovensko stvar. Škoda, ki jo je gosp. Kržišniku napravil požar, znaša nad 20.000 kron, ker mu je zgorela tudi vsa krma, žitnica s celo zalogo žita; celo ene krave ni bilo mogoče rešiti, ker se je ogenj prehitro širil. Ker je bil le za malenkostno svoto zavarovan, bi bilo zelo umestno, če bi mu njegovi bananci in ožji prijatelji nekoliko pomagali zgraditi nov dom s kakršnimi koli doneski, bodisi z lesom, ali drugačnimi darovi. Gosp. Kržišnik je vzor Slovenec in stoji kot branik na meji ter brani valovom nemštva, da ne zagrnejo

do sedaj slovenskega ozemlja. Če kdo žrtvuje kaj zanj, žrtvuje torej za skupno slovensko stvar.

K Dela v Rabilju jako slabo napredujejo, ker podzemne vode vedno z nova napolnjujejo kotlino. Najbrže bo sploh treba opustiti vsa prizadevanja, da se reši trupla ponesrečencev, ker vedno preti nevarnost novih podsipanj. Delavci so privežani na vrhove. Preiskava spravlja vedno več obtežilnega na dan proti Henckel - Donnermarkovi janski družbi.

MED BOLGARIJO IN SRBIJO.

Srbski prestolonaslednik Aleksander se je sinoči ob 11. uri odpeljal v Niš, odkoder je danes jutraj s posebnim vlakom odpotoval v Sofijo, kamor ga je povabil kralj Ferdinand. Obisk je zasebnega značaja, spremlja ga kraljev tajnik Janković in dva kraljeva adjutanta. V Sofiji ostane do srede.

»Dnevni List« piše, da bo sredi februarja bolgarski prestolonaslednik Boris v Belgradu vrnil Aleksandrov obisk.

Dnevne novice.

+ Silajen shod je bil dne 23. t. m. ob 3. popoldne v Vipavi. Otvoril in vodil je shod predsednik »Vipavske kmečke zveze« Ferjančič. Na shodu sta poročala dež. posl. Mirko Perhac in dr. posl. dr. Ignacij Zitnik.

+ Finančni odsek kranjskega deželnega zbora je dovršil razpravo o proračunu deželne zaklada za l. 1910. V delno pokritje primanjkljaja je sklenil predložiti deželnemu zboru, da se samostojna deželna naklada na pivo zviša s 4 K na hl. K temu so ga nagibali sledeči razlogi: Država bo gotovo inkamerirala prej ali slej naklado na pivo. Tedaj bodo dobile dežele od države preodkaz iz državnega davka, ki jih naj odškoduje za izgubo dohodkov, ki bo iz tega nastala. Vsled tega tudi druge dežele hite z zvišanjem naklade na pivo, da v onem trenutku ne bodo prišle prekratko. Vsled tega je tudi Kranjska prisiljena, da si zagotovi iz tega naslova primeren dohodek. Stvar je postala pereča tudi vsled tega, ker Štajerska zvišuje naklado na 4 K. Ako bi bila naklada na Kranjskem za polovico manjša, kakor na Štajerskem, bi torej graške pivovarne še bolj pritiskale s svojim izdelkom na Kranjsko, iz česar bi postala njihova konkurenca domačim pivovarnam še občutljivejša. — Za to naklado se potegujejo iz raznih razlogov zlasti poslanci kranjskih vinorejskih pokrajin.

+ Idrijsko mestno gospodarstvo. Deželni odbor se je v svoji sobotni seji bavil s pritožbami proti idrijskemu mestnemu gospodarstvu. Mesto je v silno slabih gospodarskih razmerah, kar pa ne moti idrijskih mestnih očetov, da ne bi nalagali mestu neopravičenih bremen. Pritožbam je bilo v mnogih točkah ugoditi. Med njimi je tudi usodna hišna št. 509. Deželni odbor je prepovedal, da bi na stroške davkoplačevalcev liberalno-socialno-demokratska društva dobila društveni dom. Vkljub temu so postavili dotične vsote pod raznimi pretekami v računski zaključek za leto 1908. Deželni odbor je seveda moral v tej točki kakor je v več drugih pritožbi ugoditi. Če so idrijski mestni očetje protipostavno kaj izdali, bodo morali pač sami plačati.

+ Železnica na Kranj. Misel gospoda deželnega glavarja pl. Šukljeja, da treba napraviti v Ljubljani shod za napravo železnice po Kranjskem, med katerimi je omenjena tudi železnica na Kranj, je umestna in od vseh veljavnih mož dežele, brez ozira na stranko, priznana kot pametna misel. Le bedasti list »Gorenjec«, ki ravnokar proglašajo načelo: »Klerikalcem nič odnehati! Nobene popustljivosti!« le to glasilo kranjskih liberalnih meščanov se norčuje iz gospoda pl. Šukljeja in blati Slovensko ljudsko Stranko zaradi tega shoda. Tudi prav! Ako bo kranjsko meščanstvo poslušalo komando »Gorenjca« tudi na gospodarskem polju, bo večina dežele gotovo želela, da se vsaka železnica ogne takih zarobljenec.

+ Prevzvišeni škof Stariha, ki je na svojo ameriško škofijo resigniral, je od sv. očeta imenovan za naslovnega škofa v Palestini.

+ Nadbiskup dr. Stadler je došel v soboto v Zagreb, kjer se je sestal z dr. Frankom. Iz Zagreba se namerava dr. Stadler odpeljati na Dunaj.

+ Na občnem zboru zveze okrajnih bolniških blagajn v Trstu so včeraj zopet zmagali proti slovenskim delegatom Italijani, ker so ljubljanski in zagorski slovenski (?) socialno-demokratski delegati (5 Ljubljana, 2 Zagorje)

po svoji starf mednarodni (izdajalski) navadi potegnili z Lahoni. Slovenskih delegatov je bilo 20, lahonskih s slovenskimi rdečkanji pa 29. Če bi bili socialni demokrati pristaši po krivici takozvane Jugoslovanske socialne demokracije, potegnili s svojimi jugoslovanskimi rojaki in ne z Lahoni, bi bili imeli večino slovenski delegati.

+ Na Koritnici pri Grahovu je bil v nedeljo, dne 23. t. m. delavski shod. V Grahovu, na Koritnici in drugih sosednih krajih je na stotine delavcev drvarjev, ki iščejo zaslužka v ptujini. Shod je sklical grahovski vikar č. gosp. Nikolaj Sedej, predsedoval mu je podžupan Črv. Moškerc je na shodu razmotrival vprašanje o vzrokih draginje in priporočal delavstvu, naj pristopi k Jugoslovanski strokovni zvezi.

+ Shod v Preski. Na včeršnjem shodu v Preski je govoril g. Ivan Nep. Gostinčar o potrebi delavskih organizacij.

+ Visok sneg. Iz Dobropolj se nam piše, da imajo ondi snega nad en meter in še vedno pada. Pota so vsa zametena, promet po cestah je popolnoma ustavljen. Cestni odbor je poskrbel za novo snežno oralo, ki izborno deluje in je vsem cestnim odborom tako moralo priporočati. — Iz Ribnice smo dobili z dne 22. t. m. poročilo: Včeraj in ponoči je padlo 65 cm snega. — Na Notranjskem je toliko snega, kakor že več let ne. V Postojni je snega en meter visoko. Na nekaterih krajih so zameti več metrov visoki. V Divači je skočil s tira tovorni vlak. Tovorni vlak sploh več ne vozi. Celo okolu Trsta je polno snega.

— Iz Spodnje Šiške. (Boj za vodovodno zadrugo v občinski seji in na shodu političnega društva »Vodnik«.) V soboto vršila se je seja občinskega sveta v Spodnji Šiški. Med drugimi točkami bil je tudi samostojen predlog občinskega odbornika Noč-a, da prevzame občina v lastno upravo vodovodno zadrugo. Ta predlog je bil po daljši debati tudi sprejet. Drugi predlog je bil pa ta, da prevzame občina garancijo za posojilo 65.000 K, katero bode najela vodovodna zadruga. Tudi ta predlog, za katerega se je poimensko glasovalo, je bil s 17 proti 4 glasovom sprejet. — Občani so torej prišli, žal, da šele sedaj, vendar do prepričanja, da je edino pravo, da upravlja vodovod občina. — V nedeljo se je vršil ob 2. uri javen shod pri Moharju. Na dnevnem redu so bile razmere, ki baje vladajo v vodovodni zadrugi. Na shod je bil povabljen od politič. društva »Vodnik« tudi deželni poslanec in odbornik g. dr. Tavčar. Shod moral bi se vršiti ob 2. uri popoldne, toda deželni odbornik je prišel radi komoditete ob 3. uri. Zadrugi se je predbivalo razne nedopustne stvari. V koliko so te stvari utemeljene, bo treba res deželni vladi in deželnemu odboru preiskati in o tem se bode še poročalo. Eno pa je, kar se že danes lahko reče, da politično društvo »Vodnik« na tem shodu de facto ni protestiralo proti vodovodni zadrugi, temveč proti samemu sebi. Kdo pa je kriv, da se je morala vodovodna zadruga ustanoviti? Ravno dotičniki, ki danes na vse grlo vpijejo, da naj občina prevzame vodovod v svojo upravo. To so pa naši šišenski liberalci. Dokler so bili oni gospodarji v občinskem svetu, niso hoteli prav nič slišati o potrebi vodovoda. Ta okoliščina je potem dovedla gotove osebe, da so se pričele baviti z ustanovitvijo zadruge in so jo končno tudi res ustanovile. Če sedaj liberalcem ni vse po volji, so sami tega krivi in primejo naj se za lastna ušesa. Vsled tega pa je bilo tudi politično društvo »Vodnik« najmanj upravičeno sklicati ta shod. Dr. Tavčar je gromel proti zadrugi, g. Borštner jo je za silo pral. Vse skupaj pa je bil velik direndaj. — Žalostno, da se na tak način rešujejo gospodarska vprašanja. Liberalcem se ni šlo pri tem shodu za gospodarsko vprašanje, temveč za shod je bil prirejen le za to, da se dela reklamo za začetno liberalno politiko. Liberalcem garantiramo, da tudi sedaj zanje ne bo uspehov, ko hočejo svojo politiko delati z — vodo.

— Imenovanje v deželni službi. Deželni odbor je imenoval učitelja na kranjski kmetijski šoli Antona Lapajneto za pisarniškega pristava na tem zavodu.

— Umrl je v Verdu dne 20. t. m. Radeckijev veteran Janez Železnikar v 84. letu svoje starosti.

— Sneženi zameti v Istri. V gorejni Istri je padlo v soboto toliko snega, da se je moral železnični promet za nekaj časa skoro popolnoma ustaviti. Posebno občutno se je to čutilo v Herpeljah. Poštni vlak, ki bi moral priti v Pulj ob 10 uri dopoldne, došel je šele ob 7. uri zvečer in še je izostala dunajska pošta, ki je dospela šele s polno-

čnim brzovlakom. Tudi brzovojni promet je pretrgan. Brzovojna zveza Trst-Dunaj se vzdržuje preko Trst-Pulj-Sarajevo-Budimpešta-Dunaj.

— Tržaški tatovi odpeljali blagajno. Iz Trsta se poroča: V soboto 22. t. m. se je izvršil tu zelo drzen vlom. Ob 6. uri zjutraj se je pripeljalo pred trgovino z dalmatinskim vinom Matteo Bulich v Via Cellini s kmečkim vozom šest mož. Odprli so trgovino, in kmalu prinesli iz nje veliko železno blagajno, ki so jo naložili na voz in se potem urno odpeljali. Četudi so ljudje opazili tatove, vendar so se obnašali tako neprisljano, da niso vzbudili nikakega sumu. Šele ob 7. uri zjutraj, ko se je trgovina odprla, so odkrili uslužbenci tatvino železne blagajne. V blagajni je bilo okoli 1000 K drobiža, več angleških, francoskih in italijanskih bankovcev, kakor tudi neko hipotekarno dolžno pismo za 22.000 K. Doslej se še ni posrečilo zaslediti tatove.

— Plemstvo je podeljeno tudi mnogim Slovencem znanemu graškemu vseučiliškemu profesorju v pok. dr. A. Tewešu.

— Svoboda literarnega delovanja v Bosni. Ministrstvo je dovolilo, da smejo bosansko-hercegovski uradniki na lastno odgovornost svobodno delovati na književnem polju, kar doslej niso smeli, marveč so morali celo znanstvene spise v rokopisu predlagati vladi v cenzuro.

— Nesreča na južni železnici. Med Zgornjimi Ležičami in Divačo je zavozil v soboto zvečer snežni plug v tovorni vlak. Razbiti so bili štirje vozovi. Zaradi nezgode je bila proga več ur zaprta. Brzovlak št. 4, ki prihaja v Ljubljano ob 10. ponoči, je došel v Ljubljano šele ob pol 3. zjutraj, brzovlak št. 6, ki prihaja v Ljubljano ob 11. uri 54 minut ponoči, je došel v Ljubljano šele ob tri četrt na 3. uro zjutraj. Osební vlak, ki prihaja ob 11. uri 40 minut ponoči v Ljubljano, je došel ob pol 4. zjutraj v Ljubljano. Za brzovlak št. 4 se je uvel poseben brzovlak, ki je vozil St. Peter-Dunaj. Tudi večerni brzovlak, ki vozi skozi Ljubljano ob 6. zvečer, je došel v Trst šele v nedeljo zjutraj.

— Zemljišče za železnico Trebnje št. Janž še sedaj ni plačano. Gospod dr. Pegan je dosegel za v železniške namene razlaščene posestnike, da je premogovna družba v St. Janžu pri volji se mirnim potom z njimi poravnati. Saj je že čas, da dobe posestniki plačilo za zemljišča!

— Slovenka zgorela v Ameriki. Iz Rockdalle, države Illinois, se nam o tem še poroča: Strašna nesreča se je zgodila v rudniku eksplozija, pri kateri je bil ubit Josip Bežič iz Kranjskega. Bil je prižigalec min in pri tem delu ga je dohitela smrt. Prižgati je imel dve mini. Medtem, ko je drugo prižigal, so se vneli plini in vsled tega je nastala eksplozija. Na pok so takoj prihiteli delavci, a naš rojak je bil že mrtev. Siromak zapušča ženo s sedmimi otroci.

— Slovenka zgorela v Ameriki. Iz Rockdalle, države Illinois, se nam o tem še poroča: Strašna nesreča se je zgodila v naselbini. Okoli 11. ure na Silvestrov večer vračala sta se domu od svojih sorodnikov Anton Železnikar in njegova žena Ivana, rojena Gutnik, z malim šest tednov starim otročičem. Ko sta prišla v svoje stanovanje in si hotela napraviti luč, je bila svetilka prazna. Žena je hotela s petrolejem napolniti svetilko, a v hipu se vname petrolej, svetilka se je razpočila in eksplozirala. Petrolej se je razlil po njeni obleki in takoj je bila revica v plamen; mož jo je hotel braniti, a se je še sam opekel. V tem žalostnem položaju in kliče na pomoč je prišel nek sosed, ki je rešil malega otročiča in njima odprl vrata. Skočila sta oba na prosto v sneg in se po snegu valjala, da bi pogasila ogenj na sebi. Prihitelo je tudi več sosedov na pomoč, a prepozno je bilo, ker je na ženi zgorela že vsa obleka. Odpeljali so oba v bolnišnico, kjer je žena v groznih mukah na novega leta dan umrla. Pokojnica je bila malo čez leto dni v Ameriki in se poročila lanski predpust. Doma je bila iz Polja pod Ljubljano in stara šele 19 let. Mož pa še leži vsled zadobljenih opeklin v bolnišnici.

Štajerske novice.

Š Ženo in sebe je ustrelil v Gradcu delavec tovarne koles »Styria« Franc Eder, ker ga je žena že več let goljufala in kljub vsem njegovim prošnjam ni hotela opustiti grešnega življenja.

Š Kaj strah stori. Ob minulih praznikih je neka solarica iz Turniša pri Ptujju šla v mraku domov. Kar zagleda v bližnjem gozdu več luči; ker se ji je dozdevalo, da hitijo luči naravnost proti njej, se deklica silno prestraši

ter teče domov, kjer so se kmalu pokazali sledovi strahu: deklica je bila vsa zmešana. Najhujše pa je, da v spanju vstane, odide iz hiše, in sicer na streho, kjer jo mraz predrami iz čudnega stanja, začne jokati in klicati. Prestrašeni stariši se ne morejo načuditi, kako je mogel šibki otrok brez lestvice in vsake priprave zlesti na visoko streho. Stariši, pazite, da bodo otroci v mraku vsi v hiši!

Ljubljanske novice.

Ij Šentpetersko prosvetno društvo v Ljubljani je priredilo sinoči v »Rokodelskem domu« svojim članom in prijateljem zabavni večer. Pod vodstvom gosp. mestnega učitelja O. Sadarja je društveni mešani zbor zapel dve skladbi Sattnerjevo: »Po zimi iz šole« in Parmovo: »Colničku«, ženski zbor pa Foersterjevo: »Dekle in lilija«. Petje je bilo precizno in jako dobro. Zbor razpolaga z lepimi glasovi. — Nato je gošpod dr. Jožef Dermastia v lepem jedernatem govoru razložil pomen katoliških izobraževalnih društev, ki naj bi podajala našemu ljudstvu pravo omiko, ki temelji na večni resnici, Kristusu. Bojevala naj bi se pa tudi zoper izobraževalna društva naših nasprotnikov, ki hočejo ljudi izobražene v nepravnosti, nevednosti in v uporju zoper versko zavest, kar se je spet jasno pokazalo z ono nečedno vprizoritvijo na Jesenicah. Glasno pritrjevanje in odobravanje konec govora je kazalo, kako iz srca poslušalcem je govoril gospod doktor. — V točki Anton Medved: »Vino in voda« naj bi se v dramatiškem čveterogovoru pokazala vsa nesreča alkohola, apostol abstinence naj bi pa pridobil svet za zdržnost od alkohola. Iz kratkega prizora, v katerem so igralci vršili svojo dolžnost, se je čutilo, kako težko je ta predmet dobro dramatizirati. Na eni strani do skrajnosti dobro karakterizirano obnašanje vedno žejnega pijanca v gostilni, na drugi strani pa le mirna hvala vode brez dramatičnih povdkov. Dober nauk od alkohola prevzetih ne more ganiti. — Najsijajnejša točka vsporeda je bila vsekako veseloigra: »Boj za doto«. Predmet štiridejanske igre je znan. Tri živahne nečakinje izvajajo od bogate tete, ki ljubi svoje nečakinje, doto za eno izmed njih. Posluži se tetinega praznoverja, da verjame kukičvinu petju. Igra je bila res lepa, izborna. Vse gospice so igrale z izredno gotovostjo in naravnostjo. Izražanje v besedah, kretnjah in mimiki je bilo dovršeno. Vsaka igralka je znala svojo vlogo popolnoma označiti. Najhvaležnejšo vlogo je pač imela gdčna Turkova v vlogi nečakinje Rezike, ki je proizvajala svojo nalogo mojstrsko. Pa tudi njeni sestrji Rezika in Marija, gdčna Ivana Praprotnikova in gdčna Ivana Pukelsteinova sta svoji vlogi krasno izvajali. Hvala, ki smo jo izrekli o teh treh igralkah velja o vseh drugih gosposdičnah. Vsaka je bila na svojem mestu prav dobra. Nikjer v dobro naučeni igri ni bilo opaziti pomanjkljivosti. Marljive in nadarjene gosposdične gotovo ne bodo opešale, ampak še nadalje na pričeti poti napredovale. Društvo je na uspehu včerajšnjega večera častitati. Kdor v lepi šentpeterski fari čuti z dobro stvarjo, bi se moral društva okleniti, zlasti bi ne smelo biti nikogar od krščanske inteligence v župniji, da bi se ne pridružil prepotrebne društvu. Veselico je počastil premilostni gospod knezoškof, državni in deželni poslanec prof. dr. Janez Ev. Krek in mnogo odlične gospode. Po veseloiгри je bila živahna prosta zabava.

Ij Socialni demokratje so včeraj na shodu v ljubljanskem »Mestnem Domu« v jako dostojni obliki izrazili svoje želje glede ljubljanske volivne reforme in tako dali »Slovencu« prav, da so morali »nekoliko vode napraviti.« Socialnim demokratom seve ne ugaia triletno bivanje v Ljubljani, nam pa seve ne gre v glavo, kako bi mogel kdo, ki je komaj par dni v Ljubljani, razumeti ljubljanske razmere in obiško gospodarstvo. Končno mislimo, da so tudi socialni demokratje mnenja, da je sedanja volivna reforma korak naprej k boljšemu in da za sedaj ni mogoče izvršiti vsega tako kakor bi marsikdo želel, ker se preko obstoječih zakonov o interesnem zastopstvu še ne more. Volivna dolžnost, ki bo le razširila politično izobrazbo, se zdi socialnim demokratom »nenaravna«, to da družinske očete mečejo iz delavnice od dela kot n. pr. pri Weiblu je pa »naravno«. Govoril je tudi Gangl in sicer v svojem imenu. Ponavljal je besede predgovornika in se pridruževal željam socialnih demokratov in še celo — na naše začudenje — izrazil, da bodo narodno napredni poslanci zastavili vse moči, da se prepreči plurali-

teta v nameravani reformi in pa zahtevano triletno bivanje v Ljubljani. Po Ganglovem govoru so socialni demokratje pričeli prati liberalno hinavščino glede volivne reforme in izjavili, da so liberalci sami krivi, da je prišlo do tega, česar se sedaj boje, ker so ljudstvo skušali že od leta 1896. vedno z obljubami o volivni reformi uspraviti, a storili niso ničesar. Končno je predsednik prebral »spomenico«, katero so socialni demokratje poslali deželnemu zboru, nakar so se zborovalci mirno in nič kaj dobre volje razšli.

Ij Poročil se je g. Emerik Lang, uradnik »Kranjske hranilnice« z gosposdično Ano Sede j, kontoristinjo.

Ij Na oklicih so: gosp. Jakob Legvart, deželni mlekarški in živinorejski nadzornik z gosposdično Gabrijelo Jelovšek z Vrhnike. — G. Hinko Logar, deželni računski revident z zasebnico g. Franjo Koblar roj. Novak. — Gospod Oskar Vojnilović, revizor-aspirant z učiteljico gosposdično Jerico Krašovic.

Ij Stari »lontovž«. Ker je skrajni čas, da se zažda stara podrtija v Gosposkih ulicah, je dal deželni odbor izdelati načrt za novo poslopje, v katerem bi bili nameščeni razni deželni uradi: Deželna banka, nadzorništvo vžitninskega zakupa, stavbeni urad, deželni kulturni svet, deželni kulturni urad, c. kr. komisija za agrarne operacije. Vprašanje je, kaj storiti z ostankom starega »lontovža«, ki je še ostal po potresu. Deželni odbor je izdelal dve varianti: po eni se ohrani stara hiša, po drugi pa se podere in postavi čisto novo poslopje. Ker je stari »lontovž« tudi po popravu v precej slabem stanju, tako da bi bilo za popravu stropov, oken itd. treba precejšnjih izdatkov in bi se vkljub temu ne dal zvezati z novo stavbo, je njegova usoda jako negotova.

Ij Umrl je g. Franc Poreber, železničar v pokoju, star 84 let, član »Prometne zveze«. Pogreb bo jutri ob pol 4. uri popoldne. Naj počiva v miru!

Ij Sekundarijem v deželni bolnici je imenovan dr. Avramović.

Ij Samoumor vojaka. Predvčerajšnjim se je v graški lazaretski vojašnici ustrelil nek pešec bosansko-hercegovinskega pešpolka št. 2. Krogla je šla skozi telo in je obtičala v stropu. Ko je došel rešilni voz, je bil siromak že mrtev. Piše se Karol Krum in je doma v ljubljanski okolici. Služil je že zadnje leto.

Razne stvari.

Vesti o velikih povodnjih prihajajo iz Nemčije, Švice in Francoske. Opustošenja na Francoskem so strahovita. Škodo cenijo na 100 milijonov frankov. V nekaterih krajih se je podrla več hiš, reke so prestopile bregove in prinašajo seboj živalska trupla in hišno opravo. Na raznih krajih se je utrgala zemlja. Po nekaterih krajih so se morali ljudje rešiti na hiše, promet je mogoče le s čolni, vojaštvo opravlja rešilna dela. — Povsod so videli nov komet. Ravnatelj Eifflovega stolpa poroča, da ni nobene nevarnosti za Eifflov stolp. Mnogi vlaki v Nemčiji, Švici in na Francoskem so se morali ustaviti sredi proge. Ceste so pod vodo. To-varne in mlini so ustavili delo.

Cooka, ki se sedaj mudi v nekem sanatoriju, zahtevajo ameriške Združene države od Nemčije, da jim ga izroče.

Bojkota proti predragemu mesu se udeležuje, kakor se poroča iz Bostona in New Jorka, že nad milijon oseb.

Umrl je v Pragi sloviti češki znanstvenik in pisatelj profesor dr. O. Hostinsky, rojen leta 1847 v Martinovesy pri Budynu.

Skušnja škofa v branju in pisanju. Pred nekaj dnevi je moral delati v Milanu nek škof skušnjo v branju in pisanju. Znano je, da se mora v Italiji vsakdo izkazati s šolsko izpustnico, da zna pisati in brati, ker drugače se ne vpiše v imenik volivcev. Ker škof Paolo Vicano ni več imel nobenega zahtevanega spričevala iz ljudskih šol, je predložil svoje škofovske listine. Magistratni uradniki pa so se sklicevali na zakon, ki govori samo o šolskem spričevalu kot dokazilu ter so njegove listine zavrnili. Škof se je moral enostavno vvesti v šolsko klop ter je moral dokazati med precejšnjim številom zijal, da zna brati in pisati. Pisati je moral nekaj minut po narekovanju in napisano brati. Šele potem so ga vpisali v volivni imenik.

Telefonska in brzojavna poročila. ŠKANDALI V OGRSKEM DRŽAVNEM ZBORU.

Budimpešta, 24. januarja. Neodvisna stranka, stranka z leta 1848 in

ljudska stranka so imele posvetovanje, na katerem so sklenile izreči ministristvu Khuenovemu nezaupanje. Seja ogrskega državnega zbora se je pričela danes ob 10. uri dopoldne. Obiskana je bila zelo dobro, galerije so bile natlačeno polne. Ob splošni pozornosti je stopilo v zbornico ob tri četrt na deset novo ministristvo, ne čelu mu Khuen-Hedervary. Justhovci so pričeli kričati: Vun ž njimi! Khuen naj gre na Hrvaško! Mi ne potrebujemo cesarskih! — Tudi poslanci ljudske stranke so se pridružili kričanju. Khuen je mirno izročil zapisnikarju vladarjevi pismi o sklicanju državnega zbora in imenovanju novega ministristva. Pri besedah: »Mi, cesar avstrijski« so pričeli Justhovci silno kričati: »Da, Khuenovci so sluge avstrijskega cesarja, ne maramo avstrijskih slug!« Pri besedah »izročamo kraljevski pozdrav«, so kričali Justhovci: »Hvala lepa zanj, ne maramo ga!« Pri pismih, v katerih se naznanja, da je bil sprejet odstop Wekerlovega ministristva, so ploskali ljudska stranka, ustavna stranka in Košutovci. Nato je ob velikem odobravanju čital poslanec Nagy adresu na vladarja za samostojno ogrsko banko.

RAUCH — HRVAŠKI MINISTER.

Budimpešta, 24. januarja. Khuen hoče baje predložiti sedanjega hrvaškega bana Khuena za hrvaškega ministra takoj, ko namestu Raucha dobi

POTRES SILNEJŠI KOT V MESINI.

Dunaj, 24. januarja. Seismografi iz Pulja, Trsta, Ljubljane poročajo, da je bil predvčerajšnjim nekje v Aziji močnejši potres, kot je bil oni v Mesini. Iz potresnega kraja še ni poročil. Na Islandiji je bil tako močan potres, da so bili aparati potresne opazovalnice v Berlinu vsled tresenja poškodovani. primerno osebo za hrvaškega bana.

TURŠKI PARLAMENT NALAŠČ ZAŽGAN.

Carigrad, 24. januarja. Predsednik turškega državnega zbora se je izjavil, da so palačo turškega parlamenta za-netile roke zločincev.

ARETACIJE SOCIALNIH DEMOKRATOV V PETERBURGU.

Peterburg, 24. januarja. Centralni odbor socialne demokracije in odbor-nike raznih socialnodemokratskih društev je aretirala politična policija, ki je zaplenila tudi razne spise.

NOVA ZAROTA V ČRNI GORI.

Belgrad, 24. januarja. Poroča se, da so v Črni gori odkrili novo zaroto. Vojaki rodov Jelenič in Ljubotina so napadli municijska skladišča, a so jih straže po daljšem boju pregnale. 27 zarotnikov so pripeljali v verigah v Cetinje. Aretovali bodo še več ljudi.

VELIKA ŽELEZNIŠKA NESREČA V AMERIKI.

New York, 24. januarja. Pri North Bay-u (Ontario) so skočili štirje vozovi

TRŽNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.	
Budimpešta 24. januarja.	
Pšenica za april 1910	14.34
Pšenica za okt. 1910	12.01
Rž za april 1910	9.91
Oves za april 1910	7.66
Koruza za maj 1910	6.75
Efektiv: trdnjše.	

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306'2 m, sred. zračni tlak 736'0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm
23	9. zveč.	730.2	-7.7	sl. jvzh.	jasno	
24	7. ajutr.	30.6	-16.7	.	megla	0.0
	2. pop.	27.3	-9.1	brezvetr.	jasno	
Srednja včerašnja temp. -5.0°, norm. -2.2°.						

211

Ivan Vahčič,
trgovec

Fani Vahčič roj. Lavrinšek
poročena

Cerklje, dne 24. januarja 1910. Leskovec.

Zahvala.

212

Za mnogobrojne izraze sožalja, ki smo jih sprejeli ob smrti našega iskreno ljubljeneega soproga, oziroma očeta, in brata, gospoda

Ivana Skopina

nadsprevednika juž. žel. v pok.

bodi izrečena najtoplejša zahvala vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem, kakor tudi za njih tolažilo in spremstvo na zadnjem potu. Posebno zahvalo gospodom kolegom, ki so z deležbo pri pogrebu ali na drug način nepozabnemu pokojniku izkazali poslednjo cast.

Ljubljana, 24. jan. 1910

Marija Skopin
soproga.

202

Andrej Lavrič, dekan v Vipavi, naznanja vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem bridko vest, da je njegov blagi brat, gospod

Frančišek Lavrič

posesnik in dež. cestar v Ložu

v nedeljo 23. jan. zjutraj ob pol 5. previden s sv. zakramenti za umirajoče v 42. letu svoje starosti v Gospodu zaspal.

Pogreb bo v torek 25. januarja 1910 ob 9. uri dopoldne na pokopališče v Vipavi.
Vipava, dne 23. jan. 1910.

213

Župnika Janez in Valentin Oblak naznanjata v imenu bratov Franceta in Jurija ter sester Mčke, Marjane, omož. Jenko, in Mine vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem, zlasti pa duhovnim sobratom žalostno vest, da so dne 22. januarja ob pol 10. uri dopoldne po daljšem bolehanju umrli, večkrat prevideni s sv. zakramenti, v 77. letu draga mati

Marjeta Oblak, roj. Jenko.

Preblago rajno mater poneso dne 25. januarja ob 9. uri dopoldne iz hiše žalosti jama štev. 10 v župno cerkev v Mavčice in jih po opravljenih cerkvenih molitvah in sv. maši pokopljejo na župnem pokopališču.

Duhovnim tovarišem in vsem znanecem bodi dobra mati priporočena v molitev.

Bled—Kropa—Jama pri Krenju, dne 24. januarja 1910.

Trgovski potovalec

manufakturne stroke, samo prva moč, dobro upeljan v Dalmaciji, Hrvatski-Slavoniji in Bosni-Hercegovini, zmožen slovenskega ali hrvatskega in italijanskega jezika se sprejme takoj v tovarni pletenin in tkanin Dragotina Hribarja, Ljubljana. Služba stalna s primerno plačo in potnimi stroški. Ponudbe z dokazi sposobnosti naj 214 se pošljejo na zgornji naslov. 3-1

Kako je mogoče mažarske profesorje ogoljufati. Neki goljuf, ki je polovico svojega življenja presedel v ječi, po imenu Bela Wildenauer, je prišel na budimpeštansko univerzo ter se je predstavil gospodom profesorjem kot kolega, profesor iz finske univerze v Helsinkisu, dr. Leyer. Pogovarjal se je z gosp. profesorji, vsakemu je zatrjeval, kako so znana imena mažarskih učenjakov in je končno napumpal vsakega za nekoliko kron. Profesor Saghy mu je dal 9 kron, profesor Ballagi tudi 9 kron in razun tega sta mu dala priporočilna pisma na druge gospode. Premeteni žid je tako dobil na ta račun nekoliko sto kron. Navsezadnje so žida vendarle vjeli in sedaj je nastal velik smeh, ker premeteni Wildenauer ne zna niti besedice finske in učenj budimpeštanski vseučiliški profesor, ki je napisal knjigo o Finskem, pozabil ga je nagovoriti v finskem jeziku. Sedaj si nekateri ljudje na Mažarskem belijo lase z vprašanjem, ali sploh nekateri profesor budimpeštanske univerze zna finsko.

Novi angleški bojni zrakoplovi. Londonski časnik »Times« poroča, da se v Marboroughu gradita dva velika vodljiva zrakoplova za angleško vojsko. Ime prista motorje s 80 do 100 konjskimi konji in po dva vijaka.

Vas se pogrezuje. V božičnih dneh se je v Scopoli (v Parmi) začela premikati velikanska plast zemlje in se doslej še ni ustavila. Sotrudnik lista »Corriere della Sera« je pretekle dni obiskal omenjeno pokrajino in poroča zelo natanko o tem dogodku. Vas Scopollo je dobila čisto drugo obliko. Hiše izgledajo kot bi plesale in romale semtertja. Tu se udre naenkrat streha, tam se podre zopet kaka hiša brez vsakega vidnega vzroka. Ljudje so seveda pobegnili iz svojih stanovališč, le tupatam je videti kako kokiški brskati med razvalinami. Italijanski časnikar je govoril tudi s kmeti, ki so prvi opazili nevarnost. Nek kmet, ki ima v gorah (M. Pelti in M. Campassi) košček gozda, je šel na božično jutro v svoj gozd. Ko se je hotel vrniti, je opazil nekaj čudežnega. Na mestu, kjer je stal,

so se začela gibati drevesa, in sicer tako silno, kot da bi razsajal vihar. V zraku pa je bilo vse mirno, niti najmanjšega vetra ni bilo čutiti. Naenkrat pa se je z njim samim zgodilo nekaj nerazumljivega. Bilo mu je, kot bi bil pijan in z njim tudi drevje. V istem trenutku so se začela pod njim premikati tla in kmet sam. Ko je spoznal, kaj se godi, je zbežal v vas in obvestil prebivalce o celem dogodku. Popoldne je že izbruhnila katastrofa. Dognalo se je, da se premika navzdol zemeljska plast gore v dolžini dveh kilometrov in širini 650 metrov. Oba vaška studenca sta vsahnila, mesto tega pa je pridrla na mnogih drugih krajih iz zemlje voda, ki dere na obeh straneh premikajoče se zemeljske plasti v nižino. Kjer nastane v tleh kaka razpoka, se čuje iz nje, kako šumi pod zemljo voda in sliši se pljuskanje, če se vrže kamen notri. Že prej so opazili izredna znamenja, ki so se pokazala pri vodi, a si jih niso znali tolmačiti. Gorska plast zemlje se je toliko premaknila, da je mogoče opaziti v najnižjih krajih doline, kako se zemlja premika semtertja. Sosednja kraja, Masante, ki leži v smeri proti Betouti, in Pilati na nasprotni strani, nista ogrožena, ker je pod njima trdna zemlja, bržkone skalovje. V te dve vasi so tudi pobegnili prebivalci razpadajoče vasi, ki so si vsi rešili življenje.

Vojvodinja Hohenberg na dvornem plesu. Na zadnji dvorni ples dne 18. t. m. je privrkat prišla vojvodinja Hohenberg, prestolonaslednikova žena, kar je vzbudilo veliko zanimanja. Vojvodinja je prišla kot zadnja dama dvora z nadvojvodinjo Elizabeto. Obe dami je spremljal nek nadvojvoda.

Prvi vsruski kongres proti alkoholizmu. Prošlo sredo se je otvoril prvi vsruski kongres proti alkoholizmu. Dr. Sajin je predaval o tem, če se more smatrati alkohol kot hranilo. Bolnikom bi se ne smelo dajati vina, kar delajo dandanes nekateri zdravniki. Temveč bi se moralo z vinom ravno tako oprežno postopati, kakor z morfiem. Vrhovni zdravnik peterburške organizacije za alkoholike, dr. Mendelsohn, je pritrdil mnenju dr. Sajina. Po debati je kongres sprejel resolucijo, v kateri se od zdravnikov zahteva naj-

večje opreznosti pri zapisovanju alkohola bolnikom. Zastopnik dume Kljušev je govoril o vzgoji izven šole. Narodu je treba ljudskih knjižnic, nedeljskih šol, ljudsko vseučilišče, pedagoške muzeje itd. Ko se bo dvignila izobrazba ljudstva, se bodo tudi znižali odstotki alkoholikov. Vlada ne vrši v tem oziru svoje dolžnosti. Pri debati so govorili tudi zastopniki delavstva. Eden izmed njih je izjavil, da bi delavstvo rado resigniralo na vladno podporo, samo da bi jih vlada ne ovirala v samostojnem delu. Ko je to izgovoril, je pristopil k njemu policijski častnik, pozval ga v sosednjo sobo, kjer ga je vprašal za njegovo ime, kje dela itd. Dr. Nikolski je referiral o alkoholizmu med dijaki. Po dokazilih poročevalca je na harkovskem vseučilišču 58,3 odstotkov alkoholikov, v rudarski šoli 62,3 odstotkov, v tehnološkem zavodu v Peterburgu 66,5 odstotkov, na moskovskem vseučilišču 61 odstotkov, na vseučilišču v Dorpatu 71,5 odstotkov. Nekateri pijejo, ker vidijo druge (30 odstotkov), mnogi ne navedajo nobenih razlogov (8 do 9 odstotkov), drugim pa je pitje zopet vžitek (4 do 5 odstotkov). Mnogi dijaki trdijo, da jih preostro ozračje v srednjih šolah naveda k pitju. Dr. Gordon je govoril o pijančevanju med deco v šolski dobi. Trdil je, da se to zlo vedno bolj širi in je povdarjal, da je temu veliko kriv napačni naučni sistem učiteljev.

Pri svatbi aretovan. V Lorientu je bil nek vojak 1. topničarskega polka aretovan v trenutku, ko se je hotel porokovi vvesti k svatovski mizi. Svatje so bili dobre volje, ko so stopili v dvorano orožniki in aretovali topničarja, ki je nekaj dni pred poroko izvršil veliko tatvino.

Jubilej brivca - zobarja. V Wassenau-u, predmestju Strassburga, je praznoval brivec Dusch petdesetletnico svoje obrti. Zanimivo je, da je brivec, ki je ljudem tudi drl zobe, spravljaj vse izdrte zobe v posebno vrečo. Vreča tehta sedaj že okoli 50 kilogramov in je v njej 52.000 zobov. Preje, pred več leti, je drl zobe za dva novčiča, a sedaj se mora pri njem plačati za vsak izdrti zob najmanj pol marke. Duschu je samo žal, ker ni tako kot

zobe spravljaj tudi denarje, ki jih je dobil zanje.

208

Sprejmeta se

3-1

dva potnika

proti dobremu zaslužku pri
Fr. P. Zajec, Ljubljana.

210

Za 15 letnega

3-1

dečka

iz poštene hiše, ki ima zadostno šolsko izobrazbo, se išče prostor pri kakem večjem trgovcu za učenje. Naslov pove iz prijaznosti upravnistvo »Slovenca«.

205

Pojasnilo.

1-1

Izjava g. Josipa Carla v »Slovenca« št. 17, v soboto dne 22. januarja 1910, nima popočetnega nobene zveze z »Narodno Kavarno«. Josip Carl je plačilni marker v kavarni »Europa«. Toliko v pojasnilo.

Fran Krapeš,
lastnik »Narodne Kavarne«.

206

Dobra in zanesljiva

3-1

kuharica

dobi službo na meji 2½ uri nad Korminom. Naslov se izve pri upravnistvu »Slovenca«.

Krepak deček

s primerno izobrazbo se sprejme v večjo trgovino z mešanim blagom. Kje pove 207 upravnistvo »Slovenca«.

Gg. krčmarji, pozor!

Uprava beneficija **Bakotole** v Istri ponuja izvrstno belo in črno vino po 22 K hl — ne izpod 10 hl — franko na železniško postajo **Motovun** ali **Pazin**.

5-1

Katoliška Bukvarna v Ljubljani

priporoča sledeče knjige:

Skrivnosti srca. Francoski spisal Paul Bourget, poslovenil A. Kalan. Cena K 1'20.

Obsega sledeče novele: Častna beseda. — Sin. — Strokovnjak. — Ovadnica. — Pahljač. — V pasti. — Kandidat.

„Quo vadis?“ Roman iz Neronove dobe. Spisal Henrik Sienkiewicz. Drugi natis. Vezan K 5'50.

Svetovni pisatelji so napisali več krasnih romanov iz Kristusovega časa oziroma iz prve dobe krščanstva; saj nudijo romanopiscu dovolj tvarine onl časi, ki so po svojih dogodkih za razvoj svetovne zgodovine tako pomembni in silni, da obstane pred njimi celo roka nevernega zgodovinarja s spoštovanjem in začudenjem. Med vsemi temi romani pa zavzema »Quo vadis?«, čigar slovenski prevod se nam nudi že v drugem natisu, brezdvomno prvo mesto. »Quo vadis?« je najboljši Sienkiewiczovo delo in naj ne manjka v nobeni slovenski knjižnici.

Kacijanar. Anton Medved. Tragedija v petih dejanjih. 1 K 40 v. vezano 2 K 40 v.

Kacijanar je gotovo ena najznačilnejših publikacij na dramatičnem polju s pristnim zgodovinskim ozadjem in visoko literarno vrednostjo.

Dolina krvi. (Glenanaar). A. Sheehan. — Fran Bregar. Povest iz irskega življenja. 4 K 20 v, vezano 5 K 80 v.

Življenje zatiranih, a žilavih Ircev je našemu v marsikaterem oziru za las podobno. Boji Ircev za svobodo in boljšo narodno bodočnost, ki jih svetovno znani Sheehan opisuje, bodo pustili globoko sled v vsakem slovenskem srcu.

Jakoba Alešovca »Izbrani spisi«: I. zvezek: »Kako sem se jaz likal«. I. del. Priredil Jožef Volc. Založila »Kat. Bukvarna v Ljubljani«. Cena broš. izvodu 1 K 20 v, vez. 2 K.

Alešovca ni dosegel v šaljivosti noben slovenski pisatelj. Škoda bi bilo, da bi se pogubili Alešovčevi spisi; njegova nedosežna šaljivost, priprosto odkrito pripovedanje, prepleteno z bogatimi zakladi zdravega humorja, lepimi mislimi in pametnimi nauki, je pristno ljudsko in zato vredno, da se zopet spravi med ljudstvo.

Zadnji dnevi Jeruzalema. (Lucij Flav.) Zgodovinski roman. Spisal J. Spillmann D. J. I. in II. del. Založila »Katoliška Bukvarna v Ljubljani«. Oba dela veljata 3 K 80 v, vezano 5 K 40 vin.

Ta najboljše in najtemeljitejša Spillmannova povest prekaša tudi po svoji bogati vsebini in dovršeni obliki, po svoji mikavnosti in poljudnosti ostale njegove spise, ki so se med Slovenci vsi brez razlike zelo priljubili. To povest iz najznamenitejših časov svetovne in cerkvene zgodovine bo čital vsakdo s prav posebnim veseljem in koristjo.

Razporoka. Pavel Bourget. — Kalan. Roman K 2'—, vezano K 3'—.

Našemu izobraženstvu se je med vsemi prevodi modernih romanov ta skoro najbolj priljubil.

Prihajač. Dr. Fran Detela. Povest. K —'90, vezano K 1'90.

Splošno priljubljeni ljudski pisatelj nam tu slika v krasni povesti življenje na kmetih z vso svojo resnobo in težavami ter nam predločuje ljudstvo resnično tako, kakršno je.

Vojska na Daljnem Vzhodu. Dr. Evg. Lampe. K 4'80, vezano K 6'—.

Ta obširna zgodovina rusko-japonske vojske je vsled svoje živahnosti, premnogih lepo izvršenih slik in natančnega opisovanja modernih bojnih sredstev izredno poučna in zanimiva.

Malo življenje. Dr. Fran Detela. Povest. K 1'—, vezano K 1'90.

Kmečka povest, ki posega do dna v življenje slovenskega ljudstva ter se zlasti odlikuje po živo in resnično slikanih domačih značajih.

Zadnja kmečka vojska. Avg. Šenoa. Zgodovinska povest iz l. 1573. K 1'60, vezano K 2'60.

To je res zlata knjiga kmečkega ljudstva. Slavni pisatelj nam popisuje, kako je nastal kmečki punt in kako so se naši očaki, na čelu jim kmečki kralj Matija Gubec, nadalje Elija Gregorič in drugi kmečki junaki borili zoper prevzetne in okrutne graščake in junaško umirali mučeniške smrti.

Pouk zaročencem in zakonskim. Ivan Zabukovec. Vezano K 1'40.

Dušni pastir te knjige ne more pogrešati — pa tudi zakonski sami morajo, če hočejo biti o pravicah in dolžnostih svojega svetega stanu prav poučeni, po tem delu poseči.

Osebnah dohodnina. Četrto poglavje zakona z dne 25. oktobra 1896, št. 220 drž. zak., o neposrednih osebnih davkih s pojasnili, za devnimi določbami c. kr. upr. sodišča in raznimi vzorci. Uredil Valentin Žun. Cena K 1'20.

Pri sestavljanju osebno-davčne napovedi neobhodno potrebna knjiga.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani

Naročajte „Slovenca“

Quo vadis? Roman iz Neronove dobe. Henrik Sienkiewicz. Drugi natis. Vezano 5 K 50 vin.

Svetovni pisatelji so napisali več krasnih romanov iz Kristusovega časa, oziroma iz prve dobe krščanstva; saj nudijo romanopiscu dovolj tvarine oni časi, ki so po svojih dogodkih za razvoj svetovne zgodovine tako pomembni in silni, da obstane pred njimi celo roka nevernega zgodovinarja s spoštovanjem in začudenjem. Med vsemi temi romani pa zavzema »Quo vadis?«, čigar slovenski prevod se nam nudi že v drugem natisu, brezdvomno prvo mesto. »Quo vadis?« je najboljši Sienkiewiczovo delo in naj ne manjka v nobeni slovenski knjižnici.

»Kovačev študent«, za ljudske odre uglasbil Vinko Vodopivec, libreto spisal Ivan Kovačič. Pod tem naslovom je izšla ravno kar v založbi »Kotoliške Bukvarne« v Ljubljani šaljiva spevo-igra v treh dejanjih, ki je prirejena deloma za solospelve, deloma za moški zbor in je popolnoma umerjena močim pevskih zborov, s katerimi razpolagajo naši ljudski odri. Besedilo za to spevo-igro, ki bo povzročila, kjerkoli se bo uprizarjala, brezdvomno mnogo veselosti in smeha, se nahaja tudi že v 5. in 6. zvezku »Zbirke ljudskih iger«, ki izhaja v istem založništvu. — Ljudski odri, ki imajo na razpolago par pevcev, ne morejo dobiti za predpust ugodnejšega gradiva, kakor je ta lahko uprizarljiva igra, v kateri nastopi samo: Kovač Vlecimeh (bas), Meta, njegova žena (sopran), Janez, njun sin (bariton), Žan, poštni sel (tenor), Janezovi sošolci: Krok, Žejko, Muček. — Dobi se v »Kotoliški Bukvarni« v Ljubljani. — Cena 3 K 20 vin.

Priporočamo našim rodbinam

Kotoliško cikorijo

stenografa

veščega slovensko-nemške stenografije. — 197 Strojepisni imajo prednost. 3—1

Učenka ali ravnokar izučena prodajalka

v trgovini s specerijskim blagom se takoj sprejme v trgovino v mestu na deželi. Ponudbe naj se do 2. svečana pošljejo pod »Zvestoba-pridnost št. 44« na upravnništvo »Slovenca«. 1573—1

Na revmi

trganju, podagr. in ischias

bolehačim naznanim rad zastoj pismeno, kako sem bil ozdravljen svoje mučne bolezni.

Karol Remmel,

3422 6—1 Landsht 238 (Bavarsko).

Špiritovi sodi

od finega špirta od 600 do 800 litrov in vinski hrastovi sodi prav močni, zanesljivi, se dobijo po nizki ceni pri tvrdki

M. Rosner & Co., Ljubljana 295 poleg Koslerjeve pivovarne. (1)

Naznanilo.

V torek, 25. januarja dopoldne se vrši v prostorih bivšega

hotela »Na bavarskem dvoru« Dunajska cesta šte. 29

javna prestovljina prodaja gostilniške oprave, opravve za tujske sobe i. t. d.

K tej prodaji se vljudo vabijo vsi, ki se zanimajo za tako opravo.

Viktor Petsche,

restavrat.

[izdajatelj: Dr. Ignacij Zitnik.

Tisk: »Kotoliške Tiskarne«.

Odgovorni urednik: Ivan Štefe.

lastnik prve in največje slovenske svečarne
v Gorici
ulica sv. Antona šte. 7.
Priporoča prečastiti duhovščini, sl. cerkvenim oskrbništvom in p. n. slavnemu občinstvu
čebelno-voščene sveče, zvitke, kadilo, med i. t. d. i. t. d.
Kakovost izdelkov in nizke cene izključujejo vsako konkurenco. 3485 (1)

Zlate svetilje: Berlina, Pariz, Rim itd.
Najbolj krasn. zoba-
tistil. sred-
stvo
Seydlin
Izdelovatelj
O Seydl
Ljubljana, Spital. - Stritar ul. 1

50% prihranite
stroškov v gospodinjstvu na mleku, sladkorju in kavi; kri, moč, zdravje do-
sežete in ohranite, ako pijete
SLADIN
Kdor se hoče o tem prepričati, dobi vsak 3601 knjižico brezplačno
v lekarni Trnkoczy zraven rotovža v Ljubljani
ali po pošti, vsak, kdor po njo piše.

Dobro idoča gostilna

se išče v najem. Vzame se tudi klet v sredini mesta. Več se poizve v Strelških ulicah šte. 2. 158 3—1

Založba moke Vinko Majdič Kranj
Peter Majdič Jarše
v Ljubljani: Emonska cesta 2, v Siški: Jernejeva ulica 231.
Naročila se sprejemajo v obeh skliniščih in tudi v Ljubljani, Dunajska cesta 32.
Telefon št. 165. **KAREL MEGLIČ** Telefon št. 165.
3340 lastnik torbke Laurencij & Domicelj, žitna trgovina. 3—1

RAZGLAS.
Podpisani okr. cestni odbor razpisuje
ofertno obravnavo
zaradi oddaje ponižanja klanca na okrajni cesti Stranskavas - Perovo - Poljico v občini Grosuplje.
Dotične ponudbe se sprejemajo do 15. februarja 1910 s 5% varščine in izjavo, da so ponudniku znani stavbeni pogoji in načrti.
Delo je proračunjeno na 2800 K.
Pogoji, načrti in troškovnik so na razpolago pri podpisanem odboru.
Okrajni cestni odbor v St. Vidu nad Ljubljano
dne 20. januarja 1910. **Anton Belec.**

Pristno, če na ustanovno
podplatu : leto :
1860 T.P.A.P.M. : 1890
C.ПЕТЕРБУРГ
1860 10—1
Šent Peterburške
GALOŠE
čevlji za sneg »Storm Slippers«.
Vsak dan jih izdela tovarna 60.000 parov!
Edini kontrahenti: Messtorff, Behn & Co., Dunaj, I.
Prodaja na drobno v vseh boljših trgovinah za čevlje, gumi in modno blago.

Gozd na prodaj!
Graščinski gozd »Občina« pri Otavah nad Cerknico (1164 ha) zaraščen z jelkami in smrekami, v izredno lepem stanu je na prodaj. Kupci dobijo pojasnila pod »O. T. G.« v upravnishtvu našega lista. 188 2—1

PIZOR!
Ker svojo glavno trgovino **Mestni trg št. 19** s 1. februarjem opustim in isto v **Gorico, Solska ulica št. 6** premestim, prodam vso svojo trgovsko opravo po jako ugodni ceni, ter opozarjam reflektante na to res ugodno priliko.
Cenjenim odjemalcem pa vljudo naznanjam, da bodem od dne 1. februarja naprej v Ljubljani trgovino imel **samo na Jurčičevem trgu, Pri Planinki!**
katero bodem znatno povečal in založil. Do 1. februarja pa prodajam v moji glavni trgovini Mestni trg št. 19 **vso blago pod tvorniško ceno.**
87 1 **Engelbert Skušek.**

KANARČKE
pristno plemo Seifert ponudim v nakup od 10—20 K. Pošiljam jih proti povzetju, 8 dni na poskušnjo, 170 za živo določiljatev in nežno petje jamčim
Josip Mazánek, Horni Hennesdorf pri Rumburku, Čechy.

Prihranite vsak dan
4-80 do 24 kron, ako zavzivate železnato vino s kino lekarja Piccoli-ja v Ljubljani z dnevnim izdatkom 18 vinarjev, mesto kina železnatega vina, ki ne vsebuje več železa, kot navadno vino in kojega bi morali izpiti eden do pet litrov na dan, da bi dovedli organizmu potrebno množino železa, kar bi pa bilo radi alkohola le škodljivo. Polliterska steklenica Piccolijevega železnatega vina 2 kroni. - Naročila proti povzetju. 3281

Ustna voda „Euodin“
Specialiteta za kadičce.
Glavna zaloga:
Lekarna **Ub. pl. Trnkoczy** v Ljubljani
3427 Cena K 2.— 52—1

Mlad trgovski pomočnik
z jako dobrimi spričevali, več manufakture, specerije in sprejme službo trgovskega pomočnika, kontorista ali pa v kako privatno pisarno. Nastopi lahko takoj. Ponudbe pod šifro J. M. št. 558, pošto ležeče Idrija, Kranjsko. 192 3—1

Gospodična iz boljše hiše
išče stanovanje in hrano pri samostojnih osebah. - Stranka, ki bi jo bila voljna sprejeti, naj javi svoj naslov pod št. »853« na upravo »Slovenca«. 177 2—1

Vino po ceni.
Zakaj kupiti vino v gostilni po 50—80 vinarjev liter, ker se dobi pri **Josipu Maljavac**, pošta in postaja Roč v Istri, belo in črno (rudeče) franko vsaka železniška postaja na Kranjskem po 24 vinarjev liter in se ga more naročiti tudi samo 56 litrov. 2474 26—1

Za gospodinje!
Kdor hoče kupiti lepo svežo **slanino in svinj. salo** za mast, naj zahteva cene pri **Juliju Schmidlinu**, Zagreb, Preradovičeva ulica 24. 168 6—1